

שירים בשבח חודשי השנה

מאת יהודה אלחריזי

אלחריזי הוא אחרון המשוררים הגדולים בספרד, אחרי דונש, בן גבירול ורבי יהודה הלוי הוא נדד בארצות שונות, כתב שירים וסאטירות.

להלן קישור לספרו הראשי: "[תחכמוני](#)".

הספר כולל שירים ומכתבים בתחומים רבים ומגוונים. שירי עם, חרוזים על בני אדם ועל נשיהם, אוצר בלום, הכולל מכתבים, חידות, שירי שבח ושירי לעג, אגדות עם ואמרות עממיות.

השער החמישי של הספר תחכמוני כולל סדרה של שירים על חודשי השנה. השער כולל בכותרתו משפטים אלה:

בשבח שנים עשר משוררים

אשר כל אחד על חודש אחד קולו ירים

השער מתאר מפגש של שנים עשר משוררים, שכל אחד מהם משבח חודש אחר מחודשי השנה, מניסן ועד אדר.

לא כל החרוזים מובנים לקורא בקריאה ראשונה, אבל המקדיש לשירים אלה זמן מה, ייחנה מחרifותו של אלחריזי, ומחרוזיו הקולחים.

שער זה צולם ממהדורת ורשה תרנ"ט – 1899. מהדורה זו נוחה יותר לקריאה מאשר הספר השלם שבאתר דעת.

אלחריזי עסק גם בתרגום, ותרגם את "מורה נבוכים" של הרמב"ם. תרגומו למורה כתוב עברית נוחה יותר מזו של אבן תיבון, אבל תרגומו מדויק פחות.

[מבחר משירי רבי יהודה אלחריזי](#)

שער חמישי

בשבת י"ב משוררים, אשר כל אחד על חדש
אחד קולו ירים.

נאם הימן האזרחי: הייתי במעמד יודים, חמודים, ביד
היופי צמודים, והיו לאחדים, כלם אצילים ונגידים, יפיו
מלשונם אמרו נגידים, ומליצותם כרשפי יקודים, בוערות
כמראה הלפידים. והיה הזמן חדש האביב, הוא חדש ניסן
האהוב והחביב, ומדמעות הטל בלחי השושן רביב, והגן
מרקמת השושנים שפה יהיה לפיו סביב. והאדמה לבשה מן
הציצים בגדי רקמתה, [ותעד נומה ותליתה]. והשושן כנר יזהיר
לעיניה, והאור על עבר פניה, ועל גניה פרחיה, ונצניה,
ועל יריגיה שושניה, וירק ירק בפניה. ובשמי הגן לאפנו
ימשכו, אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. והחמה הוסיפה
אורה ויגלה, ותנתה במול טלה. והצמחים יצאו מעמקי ארץ,
יפרצו פרץ, ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ. וכסו פני
תבל במפרשי נעם, והעב צותה לבשר האדמה שלוחי הרעם,
ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם. ותאמר לו שלוף על הארץ
חרבך ותליך, קום ברק ושכה שביך. ולך לבשר האדמה כי
חילי עליה ערכתי, ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי.
ותאמר לו לא ארף ידי ממך, והלוך אלך עמך. וישאו קולם
הרעמים והארץ תענה, וגרוד הגשם למלחמתה חונה, וברק

רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה, והגנה לבשה בגדי יפיה, והשושנה משמחתה בשכבת הטל אשר החיה, בכו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה, והגנה השקיפה כעלמה מאשנבי היכליה, ותסר צעיפה מעליה, ומשבצות זהב מעיליה, ומרקחות המור בשוליה, ולשונות ההדס רכוליה, כי בכפלות ירגלו עליה. והיין יחליץ העצמות, אחרי מות, וישמח הנשמות הנשמות. והיה עמנו ראש החכמים והגאונים, ומסיר שפה לנאמנים, ולוקח בשכלו טעם וקנים מורע הקינים. הוא חברנו חבר הקיני. המחבר טורי הספרים, בצוארי הספרים, ומושך הפנינים, ממצולות הרעיונים.

ויען ויאמר להם: הנכם כעין חיים ומה טוב צלכם, ועל כסא היקר אתם נצבים היום כלכם. והימים באור פניכם יאירו, וכזהר הרקיע יזהירו. והזמנים צהלו היום פניהם, ונפקחו עיניהם. ועתה התלצו מאתכם גבורי חיל, ככוכבי ליל, בעלי שכל ותבונה, ומספרים בחדשי השנה. וכל אחד מהם ישבח חדשו, וישם נור תהלות על ראשו. יתחיל הראשון לשבח חדש ניסן הנאדר, וישלים האחרון בחדש אדר. ובדבר הזה יודע כח שירכם, ויבחנו דבריכם, האמת אתכם. אמרו לו כל העם: אתה החלות להראות את עבדך חכמתך העמוקה, ואת ירך החזקה, ועתה החל אתה במליצות אמריך, ואנחנו נבוא אחריך, ונמלא דברך.

ויגש חבר הקיני ויאמר:

חדש ניסן ראש הראשים, ומלך על החדשים. כי בו הזמן מקדש, והעולם מחדש, ויקם מלך חדש. ובו יצפצפו הסיסים, ויטפן הסיסים, ויפרחו ההדסים. והזמן יזהיר שחריו, ויאירו מאוריו.

ויחדש כנשר נעוריו. ויסיר מעליו השקים השחורים, ופשט את
 בגדיו ולבש בגדים אחרים, ורחץ בימים טהורים. ואחרי זקנתו
 וארך ימיו, ישוב לימי עלומיו. ואז הגנים יפרחו, והלילות יורחו,
 והיגונים יברחו, והששונים יצמחו, והשושנים ישמחו. והארץ
 תוציא צמחה, ותגלה פריחה, ותוסף חת כחה. ואחרי היות האדמה
 לסתיו בעולה, ובערש דודים כלולה, תגרש בעלה אשר נושן ישן,
 ותכסוף לחדש ניסן, אשר הוא מתמד כל אישון, ואמרה אלכה
 ואשובה אל אישי הראשון. ואחרי נתגרשה מוזמן הקור אשר היה
 אתה, יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. והוא חדש
 הפלאים, והנסים הנוראים. וראש לחדשי המועדים, כי בו
 נגאלו יידיים, מבית עבדים, ויצאו לכודים, מידי לודים,
 ואויביהם רדפו אחריהם גדודים, ונבקע להם הים ברוח קדים.
 ושקעו המצרים במצולים, ושירה חדשה שבתו גאולים. ופרעה
 טבע בים סוף ונפל משמים, למעמקי מים, ומצואתו רחץ בלי
 ידים, ומרק ויִטֵף במים, והקרב והכרעים ירחץ במים, וזרע
 ישרון על במתי ארץ. לִכְבֹּד ויהלוך. כי מבית האסורים
 יצא למלוך. ואז השמש תקרב, והיין יערב. ובת האשישה,
 היא בופיה נערה ובאורך ימיה ישישה, ואקה אותה לי לאשה.
 וכל הלילה לצדי שוכנת, ותהי לי סוכנת. ובעלות הכוס בכפי,
 תשלח בשמיה לאפי, ונושקת על פי. ובשובה ריקם מלפני,
 אומרת באוני, אני מלאה הלכתי וריקם השיבני אדני.

וישא משלו ויאמר:

בִּינֹת עֲרוּגֹת שֶׁב יָמֵי נִסָּן,
 עַת נִשְׁלַח נֶזֶן וְרֵם נָסֵן.
 נִעְלֹז עָלַי זְמִיר לְקוֹל אָמִיר,
 גַּם שִׁישׁ לְהִיד נִצְיִן וְנִמְקָסֵן.

שְׁמִתַּת נְקִישׁוֹת בְּאִשִּׁישׁוֹת כִּי
 מִהֵמָּנ כּוֹסֵן מִנְּת כּוֹסֵן.

ויען אחד מן החברים והוא שני לחבר הקיני ויאמר:
 חדש אייר כחמד החדשים, כי בו רפאות אנשים, וגבורת
 חלשים, המשמח אלהים ואנשים. ואם חדש ניסן על החדשים
 מלך, הלא חדש אייר משנה למלך. ועל כן לצדו ישב ויחנה,
 וירכב אותו במרכבת המשנה. ואו הגן יפרח, והיום יורח,
 והחום יסרח, והקור יברח, ולפני גדודי החום מר יצרח. וחיל
 החום ירדפהו, עד יגפהו. ואי ידי הגשם יפתחו גנוי אדמות,
 ואוצר תהומות, להוציא מתחת הארץ בגדי רקמות, ומשבצות
 נעימות, שקערורות ירקקות או אדמדמות, להלביש הערוגות,
 בכתנות משי ארוגות. ואחרי היות האדמה לובשת בגד אלמנותה,
 ומתאבלת ברוב עונה, על מות זמן הסתו בעליה, יקחנה זמן
 החום לאשה ויתחבר אליה, יבמה יבוא עליה, ואז תפשוט
 שקים ברוב גיליה, ותסר בגדי אלמנותה מעליה. ותשם בראשה
 כלילה, ובאזניה עגיליה, ובזרועיה פתיליה. והיין יקרא לשותיו:
 הכינו בגן סוכי, ומהרו לשתותי כי צוף תמצאנו בחכי, ואל
 תאחרו אותי, וה' הצליח דרכי.

וישא משלו ויאמר:

כִּי אִם בְּמִוְרֵי צִיץ מְצוּיָר
 וְרוּיִן לְשִׁתּוֹת לְאֹזֵר יָפִיז בְּאֵיִר.
 וְשׁוֹר כִּי הַזָּמֵן כְּתִב רְקֻמּוֹת
 עֲלֵי הַצִּיץ בְּלֵי קֶלֶף וְגִיר.
 וְאִזּוּ יִגְבֵּר גְּדוּד מְשׁוֹשׁ, וְנִתְפַּשׂ
 גְּדוּד יָגוֹן וְלוֹ יִהְיֶה מְתוּיָר.

ויען השלישי ויאמר:

חדש סיון ראש השלישים, ומחמד החדשים, בו יאירו פני עולם, ויגלה כל נעלם, והשמים יתנו טלם, ונצני הגן ישאו חילם. והיום יפוח, וישא מרקחותיו לאפינו על כנפי רוח, והתפוח בשמן המור משוח, והשושן כאלו במחתת אהרן רקוח, או מגן אלהים לקוח, והפירות לכל פה יערבו, ומזרם הרים ירטבו. והזמן יקדמנו במעדניו והודו, וכל טוב אדוניו בידו. ובו מבחר מועדי ה', והיום אשר בחר ה'. וירד על הר סיני והנחיל דתו ללומדי תעודתו, וכשמעם הוד קולו יצאה נשמתם, והוריד טל אורות והחליץ עצמותם, להציל ממות נפשם ולחיותם א). ועל כן בזה החדש ישמח כל לב ויגיל, בעת הערוגה ככלה לובשת פתיגיל, ועליה טבעת ועגיל. וכל עין פרי פורח, והגפנים סמדר נתנו ריח, והזמן סורח, והלב שמח והיין מקטר בראשי בשמים מעשה רוקח. והכוס תקרא לאמר: אם תרצה לכבות אש צלעוך, ולרפא נגעוך, שימני כחותם על לבך, וכחותם על זרועך.

וישא משלו ויאמר:

מַעַל פְּנֵי כּוֹסוֹת מְקַסוֹת אֶזֶר
 הָסֵר לְאֵט מְסָהָה בְּבֹא סִינֵן.
 כִּי הִנְפְּשׁוֹת בְּחַזוֹת הַכּוֹס
 יִחְיוּ לְבַעַן בְּהָ אֶרֶי מְדִנֵן.

א) מיוסד על מאמר חז"ל: על כל דבור ודבור שילא מפי הגבורה ילאה נשמתן של ישראל שנא' נשפי ילאה בדכרו וכו'.

אם ישָׁרְפֶם הַחֵם וְהַצָּמָא
תְּמִיד לְשׁוֹן הַכּוֹס בְּצוּף הַרְוֵן .

ויען הרביעי ויאמר :

חדש תמוז נחמד , כי בו היגון נשמד , והששון נצמד ,
והחן עליו עמד , ויפיו לא ימד , בעת נעווב איש בית מדות ,
ויצא מן הבתים ומן התצרות אל השדות . לשום בתוך הגן
משכנו , ובערוגה שלחנו , להתרונון על אגנו בגנו , ולשמח רעיונו
ביינו . בכל ענף , כל בעל כנף . וקול התור , על פרח וכפתור .
ועל כל אמיר , קול הזמיר . ועל הציץ , העגור והסיס . ואם
הוא חדש המקרה אשר הלב יבעיר , והיגון יעיר , כי בו נשתברו
הלוחות והבקעה העיר . וכל הקהלות בחדש הזה נורם גזו ,
וכבודם בזו , יושבות מבכות את התמוז . הלא בכוס ישכח
אדם עצבונו , ויסיר יגונו ואונו . וכל מי נשכהו נחש היגון יביט
לכוסו ודי , והיה כל הנשוך וראה אותו וחי .

וישא סליו ויאמר :

חֲלָקָה אֲשֶׁר מְטוֹב זְמַן אָחִיו
לְשִׁתּוֹת בְּגֵן גְּעוּל יְמֵי תַמּוּז .
כָּל הַזֵּנָה עַל יַיִן הַיּוֹצֵא
עַד לֹא בְּנֵד קוֹרוֹת יְהִי בְּזוּז .
וּשְׂמַח בְּעוֹדָה מִי עָלִי עֶפֶר
טָרֵם אֲשֶׁר תַּחֲתָיו תְּהִי גְנוּז .

ויען החמישי ויאמר :

חדש אב , רפואת כל נכאב , ושמחה ללב יראב , כי

יומי ארוך, וטובו ערוך, ופריו ברוך. וכל מגדיו חשוקים, ופירותיו מתוקים. והתאנים דשנים, והענבים ערבים, והרמונים אדמונים, והתפוחים רקוחים, והשקדים מִשְׁקָדִים, והתמרים חמרים חמרים. ואם הוא החדש המר, אשר הלב המר. כי בו חרב הבית, ועלה שמיר ושית, וקננו בו עורבים גם צפור מצאה בית. וזה אלף ומאה וחמשים שנים גורשנו כצפור מקן, ומשלו בנו אדונים זה ימכור וזה יקן, ועל כן בזה החדש נתאבל כי ארכו שניו ועיניו כבדו מוקן, ויש לנו אב וקן (ח). הוא האיש אשר כלנו, ואשר דמה לנו, ומהסתפח בנחלת ה' גרשנו. הלא ביין ישכח אדם יגונו, וישקע שאונו. לכן אם לבכם בזה ידאב, שמעו בנים מוסר אב. קחו לכם מזרק, מזהב אופיר לטש ומרק. ושימו בו מן היין אש מלהטת, בחדרי הלב משוטטת, והיגון מקלטת. כי בן הגפנים משכיל וחכם, ולגרש היגונים חבר חברים מחכם. ובו ישכח איש יגון החדש ולא ידאב, ובן חכם ישמח אב.

וישא משלו ויאמר:

הבֹּס תְּנֶה אֶצְלָה בְּעַת תְּקָאָב
 וְהַפֹּה לְגַם גִּיסָן תְּלֹאוֹת אָב.
 וְעַן בְּעוֹד תְּרַנֶּה בְּצוֹף פִּיהוּ
 יְסוֹר רְוֹזֵן גּוֹפָה וְלֹא תִדְאָב.
 תִּשְׁבַּח יְגוֹנוֹת אָב בְּמִתְקָן
 שׁוֹרֵק וּבֵן חֶכֶם יִשְׁמַח אָב.

ויען השישי ויאמר:

חדש אלול, נחמד וכלול, כנס על הר גבוה ותלול.
 כי אז הלב ישיש, ויטפו הרים עסים. ומלאו הגרנות בר, וברכת
 ה' שטף ועבר, על פני המדבר, ובערבה ובנהר, והשיקו
 היקבים תירוש ויצהר, וכל לב אל טוב ה' ינהר, כי בא כנהר.
 והגנים דבש יזובו, ותנובות השדה ינובו. ועסימי הגפן טל
 אורות נוטפים, ומתוקים מדבש ונפת צופים. ואז תתחיל יד
 הקר רוח קרה להשיב, והנשמות להשיב, ונוה השמחה להושיב.
 ואז יתעוררו הרוחות, מארבע רוחות. והיום יפוח, ויאמר
 הזמן הנבא אל הרוח. והמסקה אומר לכוסו עוררי מתי היגון
 ובצופך יריוו, ופחי בהרוגים האלה ויחיו.

וישא משלו ויאמר:

בינה ובין יגון תנה הבוס גבול
 אף בערוגה סב שתה בימי אלול.
 ופרע בקל רגע לענפי עץ פרי
 וסגור לציון סגן והשמחה לבול.
 ורנה כמי שובק אשר לו גולו
 כיומי בעץ יבש אזי נתן יבול.

ויען השביעי ויאמר:

ראש החדשים תשרי, בעת כל טוב יפריא, וכל לב
 במרום השמחה ימריא. והאל בראהו סוד החדשים לפרוש,
 ויהי להם לראש. ובו הכין האל שנת היהודים, ועשה ירח
 למועדים, וממנו יודעו הימים הפסולים והכשרים, ושאר הצומות

והמועדים הנזכרים, ובו יהיו חשבונות החגים והזמנים, והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים. וכיומו הראשון יום פקודה וזכרון, יום מעלה ויתרון, יום יעברו היצורים לפני האל כבני כרון, זה יספר וזה ירון, וזה ימצא רצון וזה חרון. והאל הוהיר נביאיו במחזה, להיות היהודים עתידים ליום הזה. יום יהיו ספורים לשלום ומנויים, כל הכתוב לחיים, ואשר הם למות ראויים, ומחו מספר חיים. יום ידון האל יצוריו עשיר והלך, ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך. יום יהמה כל איש בעיר ועצבון, ובתתו חשבון על מעשיו ויהי באש לרקבון, כי איש יצאה מחשבון. ואשרי איש אשר ביום הזה תהי נפשו נקיה, ולראות פני המלך ראויה, כי אז תפרח כגפן פוריה, ויהי שלחנה מלא דשן וכוסה ראויה, ואז תערב ותיטב השתיה, לכל נפש הומיה. בעת הימים יקצרו, והשעות יחסרו. והיו יקרא ליצורים, ראו כי הימים קצרים, והרגעים חסרים. לכן מהרו לשנות במסבה, כי היום קצר והמלאכה מרובה.

וישא מלכו ויאמר:

תָּנָה הַבּוֹס לְפָנֶיךָ בְּתִשְׁרֵי
 וְתִפְרַח כָּה בְּעֵץ בְּעֵן וְתִפְרֵא.
 וְאִם אָמְרָה לְפָנֶיךָ הַלֵּב וְנִעְצָב
 כְּיִנְיָה תִהְיֶה חֶזֶק וּבְרִיא.
 וְהִשְׁמַחְתָּה קָנָה אוֹתָהּ לְשִׁפְתָהּ
 וְלֹא תִמְשֹׁל לְמִכְרָנָה לְנִכְרֵי.

ויען השמיני ויאמר:

חדש מרחשון יפה וטוב, והוא בניני מערנים דשן

ורטוב. כי אז החום ירף, ולגום יפנה ערף, וירדפוהו גדודי
 החרף. לעשות בגדודי החום נקמה, ויכום ויכתום עד החרמה.
 כי זכרו אשר עשה הרש ניסן להם, בעת הצביא חייליו עליהם,
 והכניע הייליהם. על כן ישיבו לו גמולו, כי פעל אדם ישלם
 לו. ואם גדודי הגשם על הארץ נחתים, והקור יחביא בני איש
 ויעש להם בתים, והדרכים מן הגשם והשלג חתחתים, והומן
 יעביר קול להניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. ואז האש
 תערב, לכל איש אשר אליה יקרב. להתחמם בחומה, ולחוות
 בנעימה. ולצלול בשר, והמוג אל יחסר. על ימינך הצלי,
 ולשמאלך הכלי. בטוב זה התימר, ובנעם זה תתאמר, זה
 מתוק וזה מר, עוד זה מדבר וזה בא ויאמר. ואתה מתענג
 ביניהם, ועומד כמלך בין שניהם. זבת הגפנים תשק על פיך
 מעת אל עת, ואם מרוב יגונך לבך יבעת, דדיה ירווך בכל
 עת. וטעמה ימתק וימר כי הוא הציר והצרי, מה מתוק מדבש
 ומה עז מארי.

וישא כסלו ויאמר:

אם ייגה תשקמה כמרקישון
 תחליץ עצמיה וגם הרון.
 או תטאו לה תולדות ימים
 בבוס מחול פישען וישא מעון.
 כי בה תפלים לה נתיבות גיל
 בידי יגונת הזמן עון.

ויען התשיעי ויאמר:

מיטב החדשים כסלו, כי בו הלב שאנן ושליו. ואז
 ירי הגשם יטוו חוטן ספיר ולשם, לנטע ארו ולגדל גשם,

והשלג דגליו ירום, על כל עברים, ויקשור מצנפת אור בראשי
ההרים. ולפניך כושית מבנות הם, לובשת מעשה פחם, ולבה
לחיל הקור יבעם ויחם, וחילה בחילו נלחם. עד תביא בלבו
מרשפיה צניניה, וחצי שנוניה. והוא חדש הפלאים והנסים,
אשר עשה האל לזרע עמוסים. בבוא היונים על בית ה' ונסבו
על הבית, ויוציאו לחוץ הטמא השוכב בבית, וצוה הכהן ופנו
את הבית, ובקשו שמן להדליק נר ולא נמצא בבית, כי
נטמאו כל השמנים אשר בבית, עד קרא הכהן ללשכת הבית,
לאמר הגידו לי מה יש לך בבית, ותאמר לבד אסוך שמן
אין לשפתתך כל בבית, ותהי השמחה גדולה ויהי גדול כבוד
הבית, והללו לאל ושררו שיר תִּקְבַּת הבית. ועל כן ראוי
לכל משכיל בימים האלה לשמות, ולברך האל פרי הגפן ולברך
נת, אשר ביין המציאנו מנוח. ועליו התנבאו יולדיו ויולדינו,
לאמר זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו.

וישא משלו ויאמר:

בַּעַת יִקְדַּד יִקְדַּד יִגִּין בְּלִבָּךְ
תִּבְבְּרֶהוּ בְּמֵי הַכּוֹס בְּכִסְלוֹ.
וְאִם יִרְבוּ תִרְדּוֹת מִזְּמַן רָע
בְּכּוֹסֶה תִּתְהַיֶּה יִשְׁקֵט וְיִשְׁלוֹ.
וּבְכּוֹסוֹת שְׂמֵחַ וְהַשּׁוֹב דְּמֵיהֶם א
כְּמוֹ גִּפְשׁ וְלָהֶם רוּחָה גוֹ.

א) את הדמים אשר נכוסות (היין האדום) תשוב כנפש.

ב) רבי יהודה ב"ר שלמה אלתריו (תחבמוני) 8

ויען העשירי ויאמר :

חדש טבת, מרפא לנפש נדאבת, ולרוח נעצבת,
 הישוכבת למעצבת. בעת הקור יצביא חיליו, ויתקע על פני
 האדמה אהליו. והוא הולך וחזק מאד, ולפני קרתו מי יעמוד.
 יפוצץ בכחו סלעי הצלעות, ויקיר מן העינים מקורי הדמעות.
 והשלג דגליו ירים, על ראש ההרים, וגרודיו על פני המדבר
 חמרים חמרים. והמדורות כמנורות נצבות, ויעלו מהם להבות,
 כאלו הם שולפי חרכות, לערוך עם הקור קרבות, ולשמח בה
 הלבבות, ולעורר האהבות. ואם הוא חרש התלאה הנוראה,
 אשר איש כמוה לא ראה, וחשכו לה כל מאורי אור בשמים,
 יום סמך מלך בבל על ירושלים. ובעשור לחדש הזה, כל עין
 דמע בדם יזה, וכל לב ירזה. הלא בכוס ישבת אדם יגונו
 וידחהו, ומעל לוח לבו ימחהו. ואם בכל יום אידו יגדל
 ואין לו כובש, בלילה יהי צירו ביין חובש, והיגון בבקר
 יציין וחלף ולערב ימולל ויבש. והיין יניס יגון הלב, בהיותו
 סמוך לצלעות וסמוך ללב. ובחמו ישרף היגונים עד כלותם,
 ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם.

וישא משלו ויאמר :

שִׁים בַּת גָּפְנִים אֲצִלָּה נִצְבָּת
 וישמח בכ"א טוֹבָה בְּחֵדָשׁ טַבָּה .
 נְחִשׁוּב לָהּ תְּכֹס פְּמִי נְהָר
 מִיָּמִיו דְּבִשׁ וְלִשְׁנָה שְׂאֵבֶת .
 מִיָּמִיו פָּאֵלוּ מִלְּשׁוֹן דְּזַד וְלוֹ
 אִז בּוֹסָה מִלְּחִיָּו נְחֵצְבֶת .

ויען העשתי עשר ויאמר:

חדש שבט, מעוז לכל איש ומבט, הוא מן היגונים מפלט, ומגדודי התוגה עיר מקלט. נעימות בימינו, וכל טוב יתחדש בזמנו, ויאיר חשכו ואישונו, ונפקחה עינו. ואז האפיקים על פני ארץ יפוצו, והחלים על רצפת שש ירוצו, והצמחים מתחת הארץ יציצו, וישני השמחה יקיצו. והארץ תוציא צמחיה, וגרש ירמיה, וכפתריה ופרחיה, והשמש תפרש כנפיה, להאיר גשפיה, והפיץ רשפיה, להחיות נגופיה. והאור יגדל, והקור ידל. והשמש תקרב, והאור יערב. והערוגות יגלו פניהם, ונפקחו עיניהם. והכוס ביינה תשמת נוגיה, ותמית היגונים להחיות דואגיה, כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה.

וישא משלו ויאמר:

כֹּסֶף בְּיָדָהּ שֶׁבֶטָה בְּיָמֵי שֶׁבֶט
 מִכָּה בְּרֹאשׁ יָגוֹן עָבִי יִבְרַח וּמָט.
 לָבֵן פְּשׁוּט סוֹת אֵיד וְהַשְּׂמָחָה לְבָשׁ
 נִחְלוּץ מְעִיל יָגוֹן וְהַשְּׁלֵוָה תָּעֵט.
 דַּע כִּי יְמוֹתֶיהָ עָלֵי אֶרֶץ כְּצֵל
 לָבֵן שְׂמַח בָּהּ כִּי יִשְׂבְּתָהּ מְעֵט.

ויען השנים עשר ויאמר:

חדש אדר, נאה ונהדר, כענק ממולא בדר, כי אז חיל השמחות מסודר, ופרץ האנחות נגדר, וחיל היגון אבד ונעדר. והקור ידל גאונו, וחלל קצף שאונו. ויעביר קול

במחנהו: הכינו צדה לדרך וארוחה, וקומו נברחה, כי לא זאת המנוחה. והעב תפור לְשִׁמְיָה, ותטוה חוטי גשמיה, והשמש תאריך ללכת בשמיה, והגנה יפיתו בשמיה וסמיה. חדש הפלאות והנסים, אשר עשה האל לבנים עמוסים. בקום המן האגגי להרגי, והאל שמע שועי והבין הגיגי. וגמלהו כרשעו, ונתלה הוא וכל זרעו. ושועי לכסא האל עלה, אותי השיב על כני ואותו תלה. ועשרת בניו עלו על עץ כחתנים, והעץ קרא להמן הסר מלבך יגונים, כי נשאתיך על כנפי עננים, ואם אתה ובניך עליו נתונים, הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים. ועל כן ראוי לכל משכיל לשמוח בו, ולשכוח בו עצבו. ולשתות מהכוסות דמן, עד לא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן. ויקרא לבת גפנים מהרי ואותי הושיעי, ועדיי בטוב השביעי, ויצקת על כל הכלים האלה והמלא תסיעי.

וישא ספרו ויאמר:

בין צְלָלִי שׁוֹשָׁן וּפְנַח גְּהָדָר
 מֵה גְּאָדָר יִין כּוֹסָה בִּימֵי אֲדָר.
 לְכֹן שָׁמַח יִין אֲשֶׁר יִדְמָה כְּבוֹם
 שֶׁהֵם לְטוֹר אֲדָם אֲשֶׁר מְלֵא בְּדָר.
 הִגֵּה לָהּ מִגֵּן תְּדַשֶּׁיָהּ וְהִי
 צֵאתִים בְּמִסְפָּר לָהּ וְאִישׁ לֹא גִעְדָר.

אמר המגיד: וכשמוע השומעים זה המהלל הנעים, שמחו לחק ולשעשועים. ומדי חדש בחדשו, ישוררו מהלל החדש וישימו בגדי תהלה לבושו, וכתר מלכות בראשו. ובריתם לו שמורה ונאמנה, חדשה גם ישנה, מראשית השנה ועד אחרית שנה.

אמר המגיד : וכאשר נשמעה בכל הארץ זאת המחברת .
 נתנוה הסיבאים על ראשם לעטרת , ועל לבם למשמרת . ובעת
 הקול בדמשק נשמע , למרוה הקהלה כאשר ילמדו קריאת
 שמע . והם נשמרים במצותיה , ומדקדקים באותיותיה , ולומדים
 על פה הלכותיה . ובכל יום משכימים לקרותה , בגן הביתן ,
 בטרם יכיר איש בין תכלת לכתן . ויהגו נה בשחריתם ,
 קורם תפלתם , ובלילה לא תערב שנתם , עד יקראוה על מטתם ,
 וילמדו אותה מקטנם ועד גדולם , המה ובניהם ובני בניהם
 עד עולם .
